

Borgenområdet

Gårdene i området

Borgen Nordre og Søndre ligger høyt og fritt på Borgentoppen med en fantastisk utsikt over bygda og fjorden. Borgengårdene er av de eldste i Asker. Gårdene hadde nr 5 og 6 i matrikkelen. Skjøtet på din eiendom i området kan altså fortelle hvilken av disse gårdene som opprinnelig har eid grunnen.

På Nordre Borgen ligger Gamlestua, antakelig Askers eldste hus som er fra slutten av 1600-tallet. Her finner du også Bjørneborgen, huset som maleren Gustav Wentzel og kona Kitty satte opp i 1904.

Vesleborgen ble oppført av Kitty Wentzels mor, Karen Marie Bætzmann. Hun var søster til Kristian Fougner som kjøpte Drensrud gård i 1901.

Søndre Borgen var delt i to bruk på allerede på 1400-tallet. Br.nr 6 har den mest sentrale beliggenheten på Borgentoppen. Sigrid Oxholm Weil kjøpte gården av Anders Borgen i 1935. Den er fremdeles i familiens eie.

Den store hvite bygningen du ser ved siden av Søndre Borgen sykehjem, har en spesiell historie.

Eiendommen er den egentlige Søndre Borgen g.nr.6 br.nr.1. Rett etter 1900 skiftet eierne raskt. Sverige-Norges ambassadør i Washington kjøpte gården i 1903. Så fulgte to norsk-amerikanere CA Porter i 1906 og Olaus Johannessen som kjøpte av Porter i 1907. I 1912 blir gården solgt til advokat Erling Onsager. En av hans sønner utvandret til USA og fikk Nobelprisen i kjemi i 1968!

I 1913 selger Onsager til Anna Bjørset som etablerer en pensjonatsskole for unge piker. Skolen var i sving fra 1914 til 1928. Deretter ble bygningene brukt som barnehjem. I 1938 ble eiendommen solgt til Oslo kommune som brukte bygningene som psykiatrisk sykehjem og lagt under Dikemark sykehus. I 2017 leier

Kulturhaven av Oslo kommune. Kulturhaven er et sameie av flere kunstnere.

Vardeborg heter gården du ser til venstre etter å ha passert Borgen ungdomsskole mot Rønningen skole. Denne ble i 1911 kjøpt av polfareren major Gunnar Isachsen. Det gamle våningshuset brant

ned i 1914, og Isachsen kjøpte materialer fra et hus som sto på jubileumsutstillingen i Oslo i 1914.

Drengsrud gård har gårdsnummer 7 og er yngre enn Borgengårdene. Den ble ryddet (rud) i senmiddelalderen (middelalder i Norge: ca 1000-1500 e.Kr). Den staselige hovedbygningen vi ser i dag, ble bygget i årene rett etter 1900. I dag leies den ut til selskapslokaler.

Drengsrudbråten er en gammel husmannsplass under Drengsrud. Du ser den til høyre ute på jordet der Petra Fougners vei begynner.

Litt om kulturminner

På Nordre Borgen, Søndre Borgen og Vardeborg ligger det mange *gravrøyser*. Når man i førkristen tid skulle begrave sine døde, var det viktig med utsyn! Hva kunne da passe bedre enn på disse eiendommene! Funnene forteller at det har vært jordbruksbosetning i området i jernalderen (550 f.Kr-500 e.Kr.)

Før bygging av ny vei opp til kirken ble hele den nedre delen av Drengsrudjordet undersøkt av arkeologer. Det ble funnet flere *kokegroper*. Som navnet sier lagde de mat i kokegropene. Et hull ble gravd i jorda som så ble fylt med ved. Veden ble satt fyr på, og stein lagt oppå. Når steinene var varme, ble kjøtt eller fisk lagt på, dekket med blader og torv- og så var det bare å vente! Måling av trekullet har slått fast at de eldste gropene er laget i perioden fra 500 f.Kr ned til år 0. De fleste er datert til perioden 0-500 e.Kr. Dette passer jo bra med datering av gravrøysene. En slik samling kokegroper på jordet forteller at det var vært brukt til religiøse handlinger og fester.

Brenning av kalk var i tidligere tider en viktig ”industri” i Asker. På slutten av 1800-tallet ebbet denne gamle attåtnæringen til bøndene ut. Rester etter en slik kalkovn finner du på venstre siden i første sving når du tar gangveien ned rett ved innkjørselen til Vardeborg. Området her kalles Kjonebråten. Her lå det en kjone – en korntørke.

Hvordan kom man seg opp til Borgen?

Her er utsikten fra Nordre Borgen mot Asker i 1896. Gården midt på bildet er Hagaløkka som lå der hvor Lenken ligger, altså nede i Asker sentrum.

Borgenveien slik vi har den i dag, ble bygget i 1965 i forbindelse ned den store utbyggingen mot Bondivann. Drammensveien ble ferdig først i 1905. Før det gikk det en kjerrevei fra Hagaløkka gård som lå der hvor Lenken nå

ligger, opp bakkene mot de nåværende blokkene og bort det som nå heter Fredbos vei. Så fulgte kjerreveien Gamle Borgenvei videre med avstikkere inn til gårdene der det skulle hentes melk.

Rett etter 1905 ble det lagt en avstikker fra Drammensveien og opp Gamle Borgenvei. Nå hadde bilene begynt å komme, og veien ble etter hvert utbedret. Anders Borgen solgte hyttetomter til Oslofolk, og disse hadde behov for transport opp til ei grind som sto der Jutemyrveien begynner. (En kopi av denne grinda ser du inn til eiendommen Mariero).

Den eldgamle "kirkeveien" fra Askerbørskogen gikk opp Råtadalen, mellom Drengsrudvannene og over jordene rett ved Vardåsen kirke, videre mellom Søndre Borgen og Hagaløkka skole og videre ned til Asker.

Veinavn

Det eldste eneboligområdet mot Rønningen skole har fått navn fra folkeeventyrene, mens åsen opp fra *Borgenbråten* er fylt med fuglenavn. Borgenbråten var en husmannsplass som lå i enden av veien.

Opp fra Rønningen skole finner vi et veinavn som skiller seg ut: *Trettestykket*. Trettestykket er opprinnelig den flate sletta mellom *Barlindbekken* og skisenteret. Dette var tidligere et samlingssted for ungdom med dans og moro. Opprinnelsen til navnet er usikkert, men det var sannsynlig et jordstykke man kranglet om eiendomsretten til.

Vassbunnveien har sitt navn fra Vassbonn som var et gårdsbruk ned mot den nordre enden av Bondivannet.

Kullebunnveien kommer fra Kølabbonn, et sted der det ble utvunnet trekull til bruk i Dikemark Jernverk mellom ca 1700 og 1800. Kullebunn var opprinnelig en husmannsplass under Søndre Borgen.

Fredbos vei er oppkalt etter Peder Andreassen Fredbo (1870-1962), en dyktig håndverker og en kjent og aktet mann i Asker. Han kjøpte småbruket Fredbo rett før 1900.

Rett over for Borgen ungdomsskole finner vi *Gustav Wentzels vei* og *Anna Bøes vei*. Maleren Gustav Wentzel og familie bodde fra 1892 på Hasselbakken i Asker sentrum, men flyttet senere til Nordre Borgen som Wentzel eide sammen med Bertram Dybwad.

Kitty Wentzel fikk bygd huset Bjørneborgen, oppkalt etter sønnen Bjørn, i 1904. Dette huset kjøpte Anna Bøe (1864-1956) i 1924. Hun var en kjent journalist og stiftet kvinnebladet URD sammen med sin søster Cecilie.

Ove Jensens vei er oppkalt etter Ove Jensen som bodde på Persbråten. Dette småbruket hadde jord helt ned til Bondivann. Husene lå rett nedenfor der butikken nå er, og ble brukt til å skjule flyktninger og til våpenopplæring for Hjemmefronten. Ove Jensen ledet dette arbeidet. Han ble arrestert av tyskerne i 1943 og skutt i på Trandum 1944.

Johan Drengsruds vei er oppkalt etter Johan Hansen Drengsrud som eide Drengsrud gård fram til 1901. Han var ordfører i Asker fra 1894 til 1907.

Fra Borgenbråten denne veien i 2016 døpt om til *Petra Fougners vei*. Petra Fougner (1859-1941) var født i Halden. I 1901 kjøpte hun sammen med sin mann Kristian Fougner Drengsrud gård. Etter at mannen døde i 1902, drev hun gården alene fram til 1926. Hun var

en av de to første kvinnelige herredsstyrerepresentantene i Asker og gjorde mye for vanskeligstilte i bygda.

Hvordan så det ut på skoletomta?

Borgen ungdomsskole ligger på grunnen til Søndre Borgen 6/6. Det var Liv og Reidar Tangvald-Pedersen som solgte til kommunen. Livs mor Sigrid Oxholm Weill hadde kjøpt denne gården i 1935 av Anders Borgen. Der gymnastikkbygningen ligger var det en stor brønn med tak over. Vann herfra ble ført i rør ned til Asker og brukt i det offentlige badet som var bygget nede i Asker i 1930. Navnet var «Bankbrønnen» etter gamle Asker Sparebank som finansierte det hele.

I 1930-årene var området opp mot Vardåsen kirke åsted for militærøvelser med konge og kronprins til stede.

Les mer

Anna Bjørset https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Anna_Bj%C3%B8rsets_pensjonatskole

Gunnar Isachsen https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Gunnar_Isachsen

Gustav Wentzel https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Gustav_Wentzel

Kitty Wentzel https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Kitty_Wentzel

Anna Bøe https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Anna_B%C3%B8e

Petra Fougner https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Petra_Fougner

Ove Jensen [https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Ove_Jensen_\(1909%E2%80%931944\)](https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Ove_Jensen_(1909%E2%80%931944))

Borgengårdene [https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Borgen_\(navneg%C3%A5rd_i_Asker\)](https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Borgen_(navneg%C3%A5rd_i_Asker))

Bjørneborgen [https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Bj%C3%B8rneborgen_\(Asker\)](https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Bj%C3%B8rneborgen_(Asker))

Vesleborgen [https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Vesleborgen_\(Asker_gnr_5/15\)](https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Vesleborgen_(Asker_gnr_5/15))

Drengsrud gård [https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Drengsrud_\(g%C3%A5rd_i_Asker\)](https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Drengsrud_(g%C3%A5rd_i_Asker))

Wentzelhytta https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Kjeldearkiv:En_fremmed_fugl_p%C3%A5_Vesleborgen